

Lap
 69, 150
 174, 254
 15
 27
 106, 168
 183, 293
 183, 367
 159, 184,
 245, 293
 287, 388
 110
 137, 157,
 319, 334,
 375, 399
 153
 184
 229
 278
 325
 342
 rd.
 357
 372
 381
 16r
 414
 18, 140,
 171, 286,
 388, 409
 8
 22
 31
 54
 106
 139
 287
 357
 74, 83,
 17, 228,
 44, 356,
 88, 107
 79, 95,
 23, 238,
 83, 399,
 414
 88, 384
 6, 112,
 39, 256,
 34, 400,
 415
 6, 191,
 20, 336
 8, 224,
 90, 415
 90, 176
 304

KIS ÚJ NAP

Szerkeszti Forgó bácsi.

M. F. MUZEUM KÖNYVTÁRA
 H. Új Nap Könyvtár
 Pécs
 2. 460 sz.

LILLI. (Lásd a 11. lapon.)

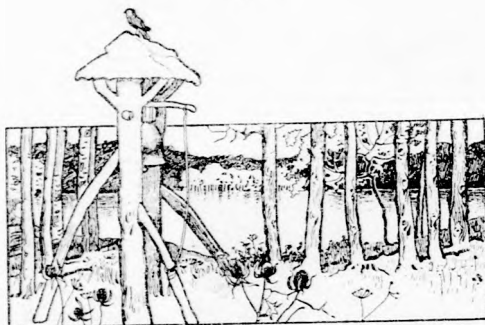
A SZENT ANNA-TÓ HARANGJAI.

— Elbeszélés a magyar ós időkbel. —

Irta *Sarolta néni.*

— Képekkel. —

I.

RENGETEG bükk- és fenyő-erdők mélyében, a Hargitának égre emelkedő bércei között, fáradtan és komoran haladt előre egy kis csapat. Két férfi, egy asszony s két gyermek. A férfiak izmos alakok. Az egyik az aggkor küszöbén, a másik a férfikor derekán. Ennek kard csüggött az oldalán, a dereka köré szoritott övhöz ij és nyiltartó volt hozzá erősítve. Az élelmi szereket magában foglaló tarisznya a hátán lógott. Prémess galléru bő köpönyeg fődte vállait, haja rövidre volt nyírva, fejét kucsma fődte. Az idősebbik ruházata hasonlított a fiatalabbéhoz, kard helyett azonban balta és csákány volt a fegyvere. Az asszony kevés ruhaneműt és nyársat czipelt és könnyező szemekkel követte a férfiakat. A két gyermek hol elmaradva, hol előre szaladva vigan ugrándozott körülöttük; a leányka virágot tépett, a fiúcska meg nyilával czélozgatott (Lásd a képet a 4. lapon.) vadgalambra vagy harkályra.

— Uram, engedj pihenniünk, lábaim alig birnak már, szólt szomorú hangon az asszony.

— Jó, pihenjünk, szólt a fiatalabb férfi, hogy aztán ujult erővel folytathassuk utunkat.

— Oh, meddig kell még vándorolnunk ez uttalan rengetegben? kérde a könnyező asszony.

— Csatát veszve, földön-futókká lettünk, mert Hadur elfordítá arczát az ő hű magyarjaitól. A gonosz szellem győzelemre segítő ellenségeinket, rút árulás vesztét okozó vezérünknek, Gyulának. Elfogva ő, akibe minden bizalmunkat vetettük! De hiszem a magyarok Istenét, vissza fogad kegyelmébe bennünket. Velünk lesz, segíteni fog utunkban, és megmutatja a helyet, ahol sátrainkat felüthetjük, szólt komoran maga elé nézve a férfi.

A gyermekek is letelepedtek az idősebbek köré, de atyjuk sötét arczát s anyjuk könyeit látva, elhallgattak.

— És miért indultunk e tájék felé? kérde az öreg.

— Azért, atyám, mert itt, ezen a vidéken áll az Opurok hatalmas vára, akik hivei maradtak a magyarok ősi istenének. Felgyulladnak az örömtüzek, és a berkekben, folyók partján felállítják az áldozati oltárt, hogy az áldozat nemesebb részeiből jövendőt mondjanak és felajálják Hadurnak. Ide még nem hatolt el a kereszt imádása. Itt nem fordulnak el a naptól, mely életet ad mindeneknek, felelt keserű hangon az ifjú férfi.

— Ha én férfi leszek, csapat élére állok, és minden erőmmel védelmezni fogom az atyáim vallását! kiáltott tüzzel a fiúcska.

— Nem is lennél akkor az én fiam, ha másként cselekednél! szólt a férfi, büszkén fordulva fia felé.

Az asszony szomorú mosollyal nézett reájuk, de hallgatott.

— Menjünk tovább, szólt a csöndet megszakítva az agg; a mi éltetőnk, a nap, nyugodni tér felhő-ágyába, és amott előttünk gomolyokat látok tornyosulni, melyek vihart hordanak magukban.

Szóltalanul fogadták tanácsát, és utját folytatá a kis csapat.

Lassan-lassan sötétebb lett körülöttük. A felhők közelebb tolongtak. Egy-egy távoli dörgés moraja reszketteté meg a levegőt. Az előbb oly vígan csicsergő madárkák elhallgattak és gyors repüléssel keresték föl apró fészkeiket. A vadak semmibe sem véve az ember jelenlétét, siettek a vihar elől védelmet keresni. Egy vadmacska megnyult testtel, nesztelenül siklott odább, hogy oduját elérje. Fűrge mókusok ágról-ágra ugrándoztak a biztos rejtek-hely felé. Csak az ember volt az, aki feltartóztatlanul folytatta utját előre.

Rövid idő multán víz moraja ütötte meg fülüket, és néhány lépés után megpillantották a folyócskát, mely kavicsos medrében vígan törtetett előre. A víz partját követve nem sokára egy szikla aljában barlang nyílására akadtak.

— Itt állapodjunk meg! Ez a szikla-üreg oltalmat fog adni nekünk, szólt a férfi.

Nem sokára elhelyezkedtek a barlangban. De idején is volt, mert sűrűn követte egymást a villám s végig harsant a dörgés a vadonon. A szél zugva tördelte a fákat s tépte-szakgatta lombjaikat. A vihar teljes erejével tört ki. A szomszédos bérczokről zugva verődött vissza a vihar bömbölése, és a rémes éjszakát csak a villámok fénye világította meg. A folyócska, mely alig fél órája csöndesen hömpölygeté habjait, most

bőgve rohant előre, a szakadó esőtől megnövekedve s magával sodorva mindent, amit utjában talált.

Vándoraink biztos helyről bámulva s megilletődve nézték az elemek csatáját, midőn egyszerre fülsiketítő csattanással csapott le előttük a szemközti hegy-oldalon a villám, és nem sokára mint egy óriás fáklya égett egy fenyő, mely megvilágította a sötétséget.

— Hadur karja vezette a mennykövet, hogy megmutassa nekünk a helyet, ahol sátrunkat felüssük. Boruljunk le nagysága előtt és adjunk neki hálát végtelen kegyelméért! szólt ünnepies hangon a férfi.

Az elemek tombolása alább hagyott, a felhők szakadozni kezdtek, a szél elcsöndesült és nem sokára egy-egy csillag fénye sugárzott az égről.

— Biztos helyen vagyunk. Térjünk nyugalomra, hogy ujult erővel kezdhessünk holnap munkánkba! szólt a férfi.

Kis idő multán a hangtalan csöndet nem zavarta más, mint a folyó zugása, vagy egy-egy éji madár visitása.

II.

A felkelő nap már munkánál találta vándorainkat. *Ogmánd*, a fiatalabbik, és *Keve*, az agg férfi, rövid reggeli után, mely csak is hideg sültből állott, össze szedve szerszámaikat, a két gyermek kíséretében a szemközti hegyoldal felé indultak, hogy fölkeressék a helyet, melyet Hadur jelölt ki a számukra. A nő még vissza maradt, hogy a barlangban levő holmit össze szedje.

Zsolt és *Idikó* — a két gyermek — örömmel nézett a nap elé, mely annyi ujdonsággal kecsegteté őket.

Először is a folyócskán kellett átgázolniok, ami nem volt nehéz feladat, mert sem mély, sem pedig széles nem volt. Gyönyörrel tapostak a hideg vízben, és vígan kapkodtak az előlük menekülő fürge halacszkák után. Csakis Ildikó szisszent föl néha, mikor lábacskáit valamelyik éles kő meghorzsolta. A tulsó parton egy darabig virá-

gos mezőn haladtak, azután fenyves erdő kezdődött. A hegyoldalon fölfelé haladva, Ogmánd rövid keresés után megtalálta a helyet, ahol a fenyő tövig égett le, és a hamu között még parázs is pislogott, melyet Ogmánd óvatosan betakargatott.

— Ildikó, Zsolt, jertek szaporán! kiáltott gyermekei felé.

A LEÁNYKA VIRÁGOT TÉPETT, A FIUSKA MEG NYILÁVAL CZÉLOZGATOTT.

(Lásd a 2. lapon.)

— Itt vagyunk édes apa! szóltak a gyermekek és oda siettek.

— Te Zsolt siess, keress össze száraz galyakat, és te Ildikó itt maradj, míg édes anyád ide ér, és vigyázz a parázsra, hogy abból majd tüzet éleszthessünk.

Zsolt elsietett, Ildikó pedig letelepedett a földre.

A férfiak munkához láttak. A fenyő egy kis tisztás közepén állott, körüle jó tágas tér maradt. Fát nem köllött kivágniok, az esti vihar elvégezte ezt a munkát helyettük. Csakis a széltől kifordított törzseket kellett a galyaktól megtisztítaniok és a tisztásra hordaniok.

Mire édes anyjuk a fejsze-csapások után

haladva, hozzájuk érkezett, Zsolt már egész nyaláb galyat szedett össze. Rövid idő múltán vig tűz lobogott. Serényen folyt a munka napestig, amikorra a sátor fel volt ütve. Az előtte lobogó tüznél sülték édes anyjuk gondozása alatt a Zsolt nyilától elejtett vadgalambok és fajt-tyukok.

A gyermekek a tűz körül heverészve, vigan csevegtek, ezerféle tervet szöve a jövő napokra.

— Én vadászni fogok, hogy mindig el legyünk látva jóízű süttekkel, szólt Zsolt.

— Én pedig bogyókat keresek, felelt Ildikó; jóízű csemege ám a bogyó!

— De addig nem nyugszom, míg a hegytetőre föl nem mehetek: megnézni, minő világ van a hegyeken túl, mondá Zsolt hévvel.

— Oda én is elmehetek majd veled, ugy-e édes bátyám? könyörgött Ildikó.

— Messze ne menjetek! szólt közbe édes anyjok; mert a vadállatok megtámadhatnak benneteket.

— Oh, én nem félek tőlök, kiáltott Zsolt. Nyílam biztosan célát talál, kezem nem reszket, és szemem a legsűrűbb bozóton is áthatol!

— Ha Zsolt van mellettem, én sem félek egy csöppet sem, bizonyította Ildikó.

— Nem is történhetik mellettem semmi bajod, kis hugom.

— Helyes a mondás, édes fiam, szólt Ogmánd a gyermekekhez lépve. Bátor fiu vagy te, nem is féltelek én téged. Annyi idős voltam mint te most, midőn már szembe szálltam a medvével is, és mondhatom, nem is vitte odébb az irháját.

— Mindig rettegek, mikor távozni látom ezt a vakmerő fiut, szólt az édes anya.

— Ne féltsed leányom Zsoltot, szólt közbe az agg Keve. Apái vére folyik

ereiben, és azok hősök voltak nemzedékeken keresztül.

— Mesélj nekem öreg apó, hadd halljam hősi tetteiket! Hadd lángoljon szívem! kiáltott Zsolt lelkesülten.

— Jertek hát, üljetelek körém és véssétek jól elmétekbe szavaimat, hogy ha én már nem leszek, ti regélhessetek gyermekeiteknek a nagy elődök dicső tetteiről.

Az aggastyán köré ültek valamennyien, és a lobogó láng fénye megvilágította arcaikat.

(Folytatása következik.)

I M A.

*Hideg szél fuj, szegényidnek
Imára nyíl ajkuk;
Én Istenem, hallgassad meg,
Könyörülj meg rajtuk!*

*Hogyha fáznak: ruházzad fel
Gondoskodó kézzel;
Rakjad teli asztalukat
Tejjel, vajjal, mézzel.*

*Száritsád le könnyeiket,
S ha leszáll az éjjel:
Kunyhóikban csillagsugárt
Hints oh Uram széjjel!*

*Ha betegek: gyógyítsad meg,
Vezesd, hogyha járnak;
Segítsed, mert segítséget
Csak tetőled várnak!*

*Hideg szél fuj, szegényidnek
Imára nyíl ajkuk —
Én Istenem, hallgassad meg,
Könyörülj meg rajtuk!*

Roboz Andor.

A FELEDÉS VIRÁGJA.

— Példázat. —

EGYESEN tul, völgyön tul, szürke felhőn is tul: volt egyszer, hol nem volt, volt egy öreg, öreg asszony. Ott lakott egy nagy, nagy erdőben egy kicsike takaros házban.

De hát ha öreg volt is már az öreg asszony nagyon, ha ránczos volt is a képe, fehér a haja, és ha messze benn lakott is a nagy erdőben: mégsem volt sohasem egyedül. Mindig jöttek, mentek nála az emberek.

Mind busan mentek be a kis házba. Soknak halovány volt az arca, soknak folyt a könyve. De mire ismét kiléptek az alacsony ajtón: a bánat mosolyra, a fájdalom halványsága örömpirrá változott az arcokon.

Mert messze földön hire járt, hogy az öreg asszonynak ott a nagy erdőben van egy bűvös kis kertje. Abban olyan virág nyílik, hogy aki egyszer megszagolja, menten elfelejti minden baját, bánatát. Ugy is hitták a virágot: »*Feledés virágja*.« Nagy fehér levelei voltak, égő sárga volt a közepe a feledés virágjának; és olyan édes az illata és olyan bódító, hogy nem csoda, ha az ember elfeledte tőle minden baját.

Mondom, jöttek is messze földről a bánatos emberek, és mind meggyógyulva hagyták el a jó öreg asszony házát.

És mert bánatos ember igen sok van a világon: hát azért nem maradt magában az öreg asszony sohase. Hisz a feledés virágja nyílt, illatozott mindenkinek egyformán.

Történt pedig, hogy egy napon csak beállt az öreg asszony házába egy gazdag ember.

Nem volt annak halovány az arca, sem nem ragyogott könytől a szeme. Inkább sötét dacz beszélt a nézéséből.

Szép, drága ruha volt rajta. A kezén aranyos, gyémántos gyűrűk. Fényesen, gazdagon állított be, mint valami herceg.

Vajjon mi hozta ide ezt a gazdag embert, kinek könyve se folyt, sohaja se hallszott? Megmondom nektek:

Ez az ember úgy szerezte a drága ruháját s az arany gyűrűit, ahogy nem volt volna szabad: árvák könyveiből lettek a ragyogó gyémántjai, özvegyek sóhajából az aranyos öltönye, szegények panaszából minden egyéb gazdagsága. De senki sem tudta, hogyan jutott hozzá a sok kincshez, csak ő maga. Ő maga egyedül. És sokszor, mikor otthon vig poharazás közben dus asztalnál ült vidám czimborák között, vagy aludni tért selymes ágyába: meg-megcsendült fülében az a sok fojtott sohaj, meg-megcsillant az a sok, sok elhullajtott könyű, amelyik ő miatta folyt el valamikor.

Ezt akarta elfeledni a gazdag ember, hogy vigabban poharazzhasson, nyugodtabban alhasson ezentul. Ezért állított be az öreg asszony házikójába is. A jó öreg asszony meg őt is kivezette a bűvös kertbe, és megmutatta neki a feledés virágját.

— Itt van, oh uram! így szólt az öreg asszony. Szívd be illatát és minden bajodat elfelejted.

A gazdag ember mohón szivta magába az édes, bódító illatot. És egyszerre, mint ha eltűnt volna emlékéből mind az a rossz, amit életében elkövetett.

De helyébe még nagyobb irigység, még több kapzsiság töltötte be gonosz szívét.

— Miért legyen a világon ember kivülem, aki elfelejti minden bánatát? Csak

magam akarok boldog lenni a világon!
Én magam!

Nem tudta a dőre, hogy csak az az igazi boldogság, amit mással is megoszt az ember. Hogy a boldogság annál nagyobb, minél többnek adhatunk belőle.

Irigy kézzel nyult tehát a feledés virágja után... megragadta és... töbül letörte!...

Hajh!... de amint letépte, hirtelen láng lövelt ki a feledés virágának égő sárga közepéből; tüzes láng; és elhamvasztotta a vakmerőt, aki csak magának akarta lefoglalni a boldogságot.

A házikóbul pedig sirva jött ki egy gyönyörű szép tündér. Mert tündér volt a jó öreg asszony, aki meg akarta az embereket ajándékozni a legjobb orvossággal: a feledéssel!

Oda lépett, ahol az imént a feledés virága nyilott, fölkapott egy marék hamut és sirva mondta:

— Oh, emberek! Nektek nem *feledés* kell, hanem *emlékezés!*... hogy ne felejtsetek, hanem hogy javuljatok!

És ezzel elszórta a leégett virág hamuját. És mindenhol, ahova lehullott, apró kék virág nőtt: *a nefelejts!*

A jó tündér pedig elszállott messze, messze, más tájára a világnak. És nem látta senki többé sem őt, sem a feledés virágát!

Nora.

GYORS MONDÓKÁK.

Az ipi pap ipa.

*

Fa pipa pipa kupakja.

INNEN-ONNAN.

Az izlandi rendőrség. Tudjátok-e, hány emberből áll Izland szigetének rendőrsége? *Egyből!* Egyetlenegy szál emberből. Szép magas termetű férfiut választottak e diszes állásra, akinek aztán gyönyörű egyen ruhát varrattak. A dolga pedig az, hogy semmi dolga nincs, mert Izland szigetén évek óta hírért sem hallották rossz cselekedetnek. Vajha mindenütt így volna!

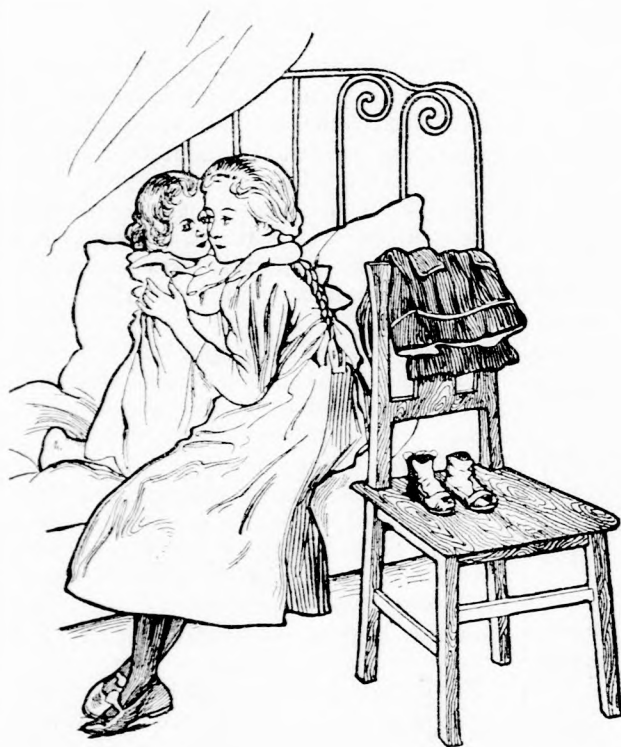
*

Hol legmélyebb a tenger? Egy Penguin nevű angol hajós az ausztráliai szigetvilágot tanulmányozva, a Tonga szigetektől keletre olyan helyet talált, ahol a tenger 9427 méter mélységű. Tudjátok-e, milyen magas a világ legmagasabb hegy-csúcsa? 8840 méter. Nos, ha ti e hegy csúcsára kapaszkodnátok és ezt a hegyet a tenger említett helyén alá lehetne sülyeszteni, még 600 méternyire köllene fölfelé usznotok, hogy a víz színére érjete!

*

Enyhe tél. Az idén meglehetősen enyhén indult meg a tél. Hideg még alig volt és a korcsolyázók rosszkedvűen nézik a viz hullámzó tükörét. Egy német tudós, aki jobban szeret a meleg szobában ülni mint korcsolyázni, mostanában igen érdekes dolgokat irt az enyhe telekről. Tehette, mert ötven éven át figyelte meg a hónap és fagynak évszakát. Szerinte az enyhe telek rendszeren egymás után következnek. Ha az egyik tél nem hideg, még legalább egy vagy két enyhe tél váltja fel. Rendszeren sokáig tartanak: novembertől februárig vagy márcziusig. Későn beálló, nagyon hideg és hosszú tél ritkán következik az enyhe télre. Az enyhe telekben január hava a legváltakozóbb: az egyik nap nagyon is meleg, a másik pedig a többihez képest nagyon is hideg. Azt is megfigyelte a német tudós, hogy a nagyon enyhe télre inkább következik meleg nyár, mint az olyanra, mely kevésbé volt enyhe. Gyerekek, figyeljétek meg a teleket ti is, vajjon nem tévedett-e a német tudós?

A TESTVÉREK.

Reggelenkint ágya mellett
Üldögelek csendesesen.
Nézegetem kedves arczát,
Lélegzetét ellosem.

Mély álmából hogy ha ébred,
Engem keres a szeme,
És örömmel érzem titkon,
Hogy . . . én vagyok mindene!

Két karjával átölelve
Szól: »Jó reggelt, Ilonám!«
Vajjon ott, a magas égben,
Látod-e ezt, jó anyám?

Oh, tekints le gyermekedre,
Mint szereti kis hugát —
Mint igyekszik, hogy pótolja
Az eltávozott anyát . . .

Tudom: látod és nyugodt vagy,
Gyermekeid boldogok . . .
A testvéri szeretetnek
Fénye hozzád felragyog!

[Adél.

PITYKE.

GYEREKEK ráérték-e? Uj játékra tanítalak benneteket. Valahányan együtt vagytok, átalakultok állat-seregletté. Minden játzó valamely állat nevét kapja. A játék vezetője az állatszelistítő.

Ez az állat-szelidítő minden játzóhoz három kérdést intéz, amelyekre az illető úgy felel, ahogy akar, csak hogy minden szó után azt kell mondania: *pityke*.

Például. Szelidítő: »Miféle állat vagy?«
Felelet: »Én pityke macska pityke vagyok pityke.«
Szelidítő: »Mit szeretsz legjobban?«
Felelet: »Legjobban pityke a pityke tejet pityke szeretem pityke, de pityke ha pityke nincs pityke tej pityke jó pityke az pityke egér pityke is pityke.«

Es így tovább.

Az állat-szelidítő unszolja a felelőket, hogy gyorsan beszéljenek. Aki elhibázza, zálogot ad. A kiváltás a rendes módon történik.

Próbáljátok meg ezt a játékot! Meglátsátok, sokat fogtok nevetni.

AZ ISKOLABÓL.

Tanító. — No Jancsi, hadd látom, megértted-e, mi a különbség a jelentő mód és parancsoló mód között? Mondd meg, milyen módban van a következő mondat igéje: A lovat befogják.

Jancsi. — Jelentő módban.

Tanító. — Nagyon jól van. Most mond ezt parancsoló módban.

Jancsi. — Gyü te!

»JAJ, DE BÁNOM MISIKE«.

MESTER uram szavára elcsöndesül a lármás, virgongcz apró szentek serege. A vászon-tarisznyákból a kenyér-karajka mellől elő kerülnek az ábéczés-könyvek. A nagy fekete táblára mindenféle ákombákkal teli széles papiros-lepedőt teritenek. Jele, hogy itt nagy dolgok vannak készülöben.

Az iskola legapróbb népe készül az írva-olvasási tudományát bemutatni, ha majd sirva-olvasás nem kerekedik ki belöle.

Mert hát nem könnyü dolog, azok közt a mindenféle furcsa szarka-lábak közt eligazodni, hangot nyujtani, meg egymáshoz kapcsolni, míg érthető szó válik belöle.

De a kis mokányok java-része megállja a helyét emberül. Valamennyi iparkodik kedvében járni mest'ramnak.

Hát, amint éppen javában hozzá akarnak fogni az olvasáshoz, egyszer csak ott a hátulsó padok egyikében elkezd fészkelödni a *Kertész Misike*. Addig-addig, míg utóbb tarisznyástul, palatáblástul kiránczigálja magát a padból s katonás lépésekkel kikopog egyenesen mester uram elé.

— No kis fiam, mi a baj? kérdi mest'ram, megsimogatva a legényke borzas fejét.

Misike felágaskodik s úgy iparkodik megmagyarázni a szive szándékát. De a halk morgásából nem lehet érteni egy szót sem. Mest'ram is csak a fejét csóválja:

— Édes kicsi fiam, ma tévedésből a rosszabbik fületem találtam felsrófolni: csak a hangos beszédet hallom.

A kis fiu egyet tűnődik, hogy szóljon-e, vagy sem? A pajtások is ott a padokban

ugyancsak hegyezik a fülüket: vajjon mit akarhat a *Kertész Misike*?

Végre neki bátorodik és csengő hangon kivágja a szót:

— Tanító ur kérem! Én szeretnék a számár-padba ülni!

Közbe jelentős pillantást vet a felé a bizonyos pad felé, ahonnan vissza hunyorgat rá az a híres *Kormos Laczi*, aki írás ideje alatt legyeket szokott fogdosni.

Misike szavára csengő kaczagásra fakad az egész iskola. Még a pulyka-kakas is ott a falon lógó képről azt integette a fejével:

— Soha világ ilyet! A számár-padba kívánkozik a *Kertész Misike*!

Csupán mest'ram látott át a szítán.

— Hohó kis fiam! Nem adják azt olyan könnyen. Aki a szégyen-padba akar kerülni, annak nehéz, nagy próbákat kell kiállania.

Misike erősködött, hogy ő kiállja, ha még olyan nehéz lesz is a próba.

— No hát ide hallgass! szól mester uram, komoly ránczba szedve a homlokát. Először is annak a gyereknek, aki a szégyen-padba akar kerülni, igen rossz gyereknek köll lennie. Iskolába mindennap későn kell jönnie. Az ábéczés könyvét rendesen otthon köll felejténie. Rendesen olvasni, szépen írni nem szabad tudnia. Annak a maga helyén nem szabad illedelmesen ülnie, hanem a pajtásaival folyvást köll veszekednie. Tanítás idején legyeket köll fogdosnia. S ha csak alkalma kerül: a tintás üveget a szomszédja tiszta ruhájára kell döntenie!

Kormos Laczi ott a szégyen-padban röstelkedve sütötte le a szemét. Itt alig ha ő róla nem varrtak himet.

Hanem a *Misike* nagy maga-bizakodva ment a helyére. Látszott a szemén, hogy

erős benne a szándék azokat a kemény próbákat kiállani.

Nap-nap után telt az idő. Misike ugyan csak kezdte megállani a próbákat. Azt a csendes szelid gyereket, mint ha kicserélték volna, olyan rossz, garázda fiu vált belőle. Minden nap későn jött az iskolába, az ábéczés-könyvét hol elhozta magával, hol nem. A mellette ülő kis pajtások alig győzték mutogatni mester uramnak az össze karmolt képüket.

Mester uram többször, de hányszor intette! Intette szelid szóval:

— Hallod-é te Misi! Nem jó vége lesz ennek, majd meglásd!

De a kis fiún nem fogott a szép szó. Utoljára még a legerősebb próbát is elkövette: rádöntötte a tintát a *Faragó* Gabi ujdonat-uj vászon tarisznyájára. Misike ugyan erősködött, hogy ezt már nem szántszándékból tette. Hanem hát ezzel betelt az ő mértéke:

— Hallod-é Kertész Misi! így szólt hozzá mester uram komolyan. Te a rossz gyerekek próbáit mind megálltad vitézül. Megérdemelted, hogy a szégyen-padba kerülj!

Hej, micsoda örömmel kapkodta össze Misike a czók-mókját! Mint akinek régi szive-vágya megy teljesedésbe, olyan diadalmos tekintettel nézett végig a pajtásain.

A kis pajtások mind megütközéssel néztek rá vissza. Csupán a Kormos Laczi sunyi tekintetéből ragyogott az öröm. Mester uram újra megszólalt:

— Két dudás egy csárdában, két rossz gyerek egy számár-padban el nem fér. Azért hát te fiam, Kormos Laczi, elmegy helyedre. Különbén is úgy veszem észre.

hogy eszedre tértél, megjavultál, megbántad a régi rossz cselekedeteidet. Igaz-e, vagy sem?

Laczit készületlenül találta ez a beszéd. Szinte meg volt törve. Könyes szemekkel ment oda mester uram elé. A zokogástól alig hallatszott a hangja:

— Mester uram, jó leszek ezután...

Hanem a Kertész Misinek is ugyan csak leesett az álla. Egy darabig nézte némán, amint a kedves jó czimborája diadalmos örömmel vonul a helyére s ő rá még csak nem is hederit. Utóbb kitért belőle a csalódás keserősége:

— Jaj, de bánom... jaj, de bánom! S a hangja elfuladt a zokogásban.

De a Misi zokogását túl harsogta a kis pajtások kaczagó nevetése:

— »*Jajdebánom Misike!*«

Milyen nevetni való dolog is ez!

Misike megfogta mester uram kezét, úgy kért, úgy könyörgött.

— Tanító ur kérem! Most már én is jobban szeretnék a helyemre menni.

— Jaj, fiam! Nem adják azt olyan könnyen! Aki a szégyen-padból helyére akar kerülni, annak még nagyobb, még keményebb próbákat kell kiállania.

— Nem bánom, kiállom, ha még olyan nehéz is!

— No hát ide hallgass! Először is annak, aki a helyén akar ülni, igen jó fiúnak kell lennie. Iskolába soha sem szabad későn jönnie. Az ábéczés-könyvét nem szabad otthon felejténie. Rendesen köll irni-olvasnia. Pajtásaival nem szabad veszekednie. Nem szabad legyet fogdosnia, állatot kineznie, tintás-üveget döntenie...

Laczi minden jót ígért.

— No, majd egy hét múlva meglátom.

Ezzel vigasztalta meg mester uram a kesergő Misikét.

Az igazság okáért kijelentem, hogy Misike ezt a próbát is megállta emberül. Egy hét múlva a helyére került. Hanem a kis pajtások sok ideig csak úgy hívták maguk között, hogy a »Jajdebánom Misike.«

Bodonyi Nándor.

LILLI.

(Képpel a czimlapon.)

*Ne nézz oly szomorún
Kicsike virágom,
Maradt még számodra
Sugár a világon.*

*Ott ragyog jó anyád
Hűséges szemében
S világít néked az
Éjjeli sötétben.*

*Jó atyád pihen már.
Sír borul fölébe
S mostan csak jó anyád
Ringat az öléb.*

*Apuska helyett is
Ő szeret, virágom;
S nem szeret senki úgy
Széles e világon.*

*Vigyázz, hogy napsugár
Ne nagyon égessen;
Vigyázz, hogy szél ellen,
Fagy ellen védhessen!*

*... Lillike, imádkozz!
Áldást kérj fejére.
Kérjed, hogy jó anyád
Több bánat ne érje!*

A VARJU-TÜNDÉR.

— Török népmese. —

(Képekkel a 12. és 13. lapokon.)

EGYSZER volt, vagy nem is volt csilloglag mellett fénylő hold, réges régi időkben, Mohammed szent jegyében. Gül-Baba még Budán lakott, dervisek voltak a papok. Basák, bégek parancsoltak, mecsetekben imádkoztak. Salavári volt a gunyám, tarka turbán volt a kucsmám, sárga csizma a lábomon, színes kaftán a vállamon. Rózsa-dombon rózsás kert volt, minden rózsza mesét mondott. Ime egyet följegyeztem, magyar szóra illesztettem. Mese mese mesketé, Gül rózsája így kezdé:

Volt egyszer egy török aga, annak meg egy Ahmed nevű fia. Egész nap ott csatangoltak az erdőben, madarakat fogtak és eladták, ha ugyan volt kinek. Egyszer csak meghalt az aga és szegény Ahmed egymagára maradt. Azt se tudta szegény feje, hogy mi volt az apja mestersége. Amint keresgél, kapirgál a padláson, rábukkan egy madárfogó törre. »Ihol az apám mestersége!« — gondolta magában. Fogja a tört, kimegy vele az erdőre és elhelyezi egy fára. Alig hogy ott a tör, már is rászáll egy varju, és, oh szegény jószág!... fogva marad benne. Ahmed oda kúszik a törhöz, és amint oda nyul a madár felé, megszólal ám a varju és kér, könyörög, hogy eressze szabadon, ad ő maga helyett szebbet is, dalosabbat is. Jó szive volt a kis Ahmed-

nek, ő bizony eleresztette a madarat. Ismét fölteszi a tört a fára, és amint ott üldögél egymagában, ihol ismét egy madár, és bele egyenesen a törbe! Siet a fiu a fára, leveszi a madarat... de csak elámul a szeme szája, olyan szép volt az a madár. Soha olyat, amióta az erdőt járja. Nézi nézi, szeretgeti, azt se tudja, mihez kezdjen vele. De ime, oda röppen a varju, és azt mondja neki: »Padisának palotája, vidd el neki megvásállja.« Veszi Ahmed a madarat, belé teszi egy szép kalitkába és viszi a padisa palotájába. Ajh!... megörül a szép madárnak a király, arannyal fizet érte, arany kalitkába is helyezi, és nap-nap után abban telik gyönyörűsége.

Szegény Ahmed szerencsését megirigyelték. Egy ajtónállója (kapudsi) volt a padisának, akit bántott a fiu szerencséje és egyre azon mesterkedett, hogyan árthasson neki. Oda megy egy nap a padisa elé, és így szól hozzá: »Szép a madár, szép a tolla, de még sokkal szebb is volna, hogy ha csonton ugrálhatna.« Milyen csonton? kérdi a

padisa. »Elefánt-csont kalitkában, elefánt-csont palotában,« feleli a kapudsi. »Honnan veszek én annyi elefánt-csontot?« kérdezi a király. »Aki a madarat hozta — feleli az ajtónálló — az a palotának valót is elő teremtheti.« Hivatja a padisa a kis madarászt és ráparancsol, hogy nem bánja, akár

honnan is veszi, de egy kis palotának való elefánt-csont kell a madarának. — »Jaj padisah uram — rimánkodik a fiu — honnan veszek én annyi elefántcsontot?«

»Az a te dolgod«, feleli a király. »Negyven napig keresheted, tovább nem; ha akkorára itt nem lesz, a fejed bánja meg.«

Megy nagy busan a fiu, és amint gondolkozik sópánkodik, ihol a varju és kérdi a kis madarásztól, hogy min aggódik olyan nagyon?

Elmondja Ahmed, hogy milyen nagy bajt hozott az a szép madár a fejére. — »Sose búsulj ezen — biztatja a varju — hanem menj vissza a padisához, és kérj tőle negyven szekerre való szeszes italt. A többit majd azután mondom meg.« Visszatér Ahmed a palotába, kéri a negyven sze-

VESZI AHMED A MADARAT.

kérre való italt, és amint jön az uton a szekerekkel, már várja is a varju és így oktatja tovább: »Negyven itatója van ennek az erdőnek, oda hajtass a szekerekkel. A hány elefánt csak megszomjazik, mind ide jár vizet inni; viz helyett ebből az italból önts nekik. Ha majd elkábulnak tőle és össze rognak, kiütheted az agyarakat és viheted a palotába a padisának.«

Ugy tesz a fiu, ahogy a varju mondta, és az ital helyett elefánt-agyarakkal megakadva, úgy állit be a szekerekkel a palotába. Nagy volt a király öröme, még nagyobb, mikor felépült a palota. Hát még, mikor a szép madara is ott ug-rándozott benne! Csak egy hibája volt annak a tündér-szép madárnak, hogy a hangját nem lehetett

hallani. Azt mondja rá a kapudsi, hogy tudja ő, miért nem énekel az a madár. »Miért?« kérdi a padisa. »Busul a gazdája után«, feleli a padisa. »Hát hol a gazdája?« kérdi a padisa. »Annak csak Ahmed a megmondhatója«, feleli a ravasz kapudsi.

Hivatják a szegény madarászt és ráparancsolnak, hogy akár a föld alól, akár az ég felől, de negyven nap alatt itt teremjen a madár gazdája! Haza megy a fiu a kunyhójába, és amint bujában bánatában rido-gál, ihol ismét a varju és kérdi tőle szép

szeliden, hogy miért sir oly keservesen. Elmondja a fiu a panaszát, meg a nagy baját. »Ezért ugyan ne sirj!« — biztatja a varju. »Menj csak gyorsan a padisához és kérj tőle egy nagy hajót. De olyan nagyot, meg olyan szépet, hogy negyvenen férjenek el benne, aztán meg kertje is legyen, fürdője is.

A fiu elmegy a királyhoz és előadja a kívánságát. Elkészül a hajó nagy gyorsan, a fiu rászáll és utnak indítja. Ott repped előtte a varju, és meg sem állanak ad-

dig, míg egy arany hegy elé nem érnek. Itt volt a negyven tündér birodalma. »Ha majd meglátják a hajódat — oktatja a varju — mind meg akarná nézni az a negyven tündér. Te be ne engedd őket, csak a leges-legszebbiket, a király-

... EGY LÁNY ÁLL AZ AHMED FIU ELŐTT.
(Lásd a 15. lapon.)

néjukat, mert az a kis madárnak a gazdája. Megmutogatod neki a hajót, benne a kertet meg a fürdőt, a többi az én dolgom.« Ott sétálgatott a negyven tündér a víz mellett és amint megpillantják a hajót, mind oda gyülekeznek, mind megakarná nézni kívülről is, belülről is. De Ahmed csak a királynéjukat engedi be, bele ülteti egy csónakba, és úgy viszi oda a nagy hajóra. Roppant megörült a tündérkirályné a hajónak; bámulja is, akár a világesodáját. Sose látott még ilyen hajót. Hát még a szép kertje, meg a márvány medenczés fürdője! Ő bizony meg is fürdik benne. Bele is száll a vízbe, a hajó meg ez alatt utnak indul; így akarta a varju. Jó messzire jártak már a tengeren, mikor elkészült a tündérek királynéja a fürdőzéssel. Nagy fürgén felöltözködik, és amint kilép a földéltre, hát akkor látja csak, hogy elindult vele a hajó. Keservesen sirrí, hogy mi fog most már ő vele történni, vajjon hová kerül, milyen emberek közé? Vigasztalja a kis Ahmed, hogy királyi palotába viszi, nem bánja meg az utját.

A padisáék városa már látszott is messziről. Megérkeznek szerencsésen, kiszálanak a hajóból, és amint elhalad a tündér-leány az elefánt-csont palota mellett, mind oda lett a nagy bámulattól. Jaj de szépen is énekelt oda benn az a madár! Hogy örültek egymásnak a madár is meg a királyné is! Hát még a padisa, aki feleségül vette a szép tündért, és boldogságban, vigaságban éltek nap nap után. Csak a rossz máju kapudsit bántotta a méreg.

Baja támad egyszer a királynénak, beteg lett, ágyba dőlt. Senki se tudott segíteni a baján, se orvos, se javas asszony. »Meg van neki — úgy mond — az orvossága, ott

van a tündér palotájában; de ki hozza azt el onnan? Ember fia ugyan nem«. — »Majd el hozza a kis madarász«, tanácsolja az ajtónálló. Ráüldetik a fiut a hajóra, és küldik az orvosságért, hogy anélkül ugyan vissza ne merjen térni. Amint ott gondolkodik Ahmed a hajón, hogyan segítsen a maga, meg a királynéja baján, ihol ismét a varju. Tudakolja Ahmedtől, hogy mi járatban van. »Nagy az én bajom« sohajt a fiu, és elbeszél a madárnak mindent. »Sose busulj!« vigasztalja a madár. »Jól figyelj a szavamra.« Lelkére köti aztán a fiunak, hogy hajózzon a tündér-palotáig. Két éhes oroszlán őrzi a kapuját, nem engednek azok be senkit. Csak azt nem bántják, aki ezzel a két tollal megverdesi őket. Azzal két tollat ad oda Ahmednek, annak a szép madárnak a tollából valók voltak. Veszi a fiu a két tollat, és amint oda érkezik a palota elé, majd hogy rá nem ugrott a két vad oroszlán. Csak éppen annyi ideje volt, hogy megverdeste őket a két tollal. Ugy megszelidültek tőle, hogy félre huzódtak és beengedték a nagy arany palotába. A tündérek már vártak rá az orvossággal, mert sejtették, hogy bizonyosan a királynéjok nagy beteg, azért jött el a fiu. Siet Ahmed vissza a hajóra és meg sem áll, míg a palotába nem érkeznek a beteg királyné ajtaja elé. Ugy lépett be Ahmed a beteg-szobába, hogy kezében volt az orvosság, vállán meg a varju. Már-már halófélben volt a szegény királyné. Alig hogy egy kis cseppet itatnak vele, mint ha csak frissen szállt volna belé az élet. Felnyitja a szemeit, ránéz a kis madarászra és amint megpillantja a varjut, szelid szóval feddi, hogy! »Oh te rusnya, hogy nem sajnáltad meg azt a szegény fiut!« Aztán elbeszéli az urának,

hogyan ez a varju az ő tündér szolgálója volt, de mert valami mulasztást követett el, büntetésből varjává változtatta. »Megbocsátok neki — folytatja tovább — mert látom, hogy jó szándék vezette hozzám.« Egyet rázkódik erre a varju, és ime olyan szép egy lány áll az Ahmed fiu előtt, (Lásd a képet a 13. lapon.) hogy bizony a tündér királyné se sokkal különb. Nagy is volt az öröm mindenfelé. A királyné azon nyomban egészséges lett, Ahmed elvette a varju-tündért, és a rosszlelkű ajtónálló helyett ő lett a kapudsi meg a vezér. Volt is utána nagy dinom dánom, soká tartó lakodalom.

Meséli *Gül-Baba.*

KÉP-REJTVÉNY.

A megfejtők névsorából elsőnek kisorsolt kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„*Villámsugár*“.

Indián-történetek a messze nyugatról. Irta: *Donászy Ferencz.* Gazdagon illusztrálva. Pompás díszkötésben.

KIRÁLYI SZERÉNYSÉG.

UMBERTO, a mostani olasz király édesatyja, utazás-közben meglátogatott egy falusi iskolát. Maga elé inti az egyik gyereket és megkérdezi tőle, hogy kik Olaszország legnagyobb férfiai? A kis diák elő sorol néhányat és elhallgat. Ekkor egy másik fiu jelentkezik. A király mosolyogva kérdezi:

— Talán meg tudnál még valami nagy férfiut nevezni?

— Igenis: Umberto királyt.

— Hát az mi nagyot cselekedett?

— Nem tudom, feleli a fiu.

— No, se baj, vigasztalja a szerény király, mert én sem tudom.

ÉRDEKES SZÁMOK.

Szoroztatók meg tizenegyig bár melyik számot kilencczel és adjátok össze az eredmény egyes számjegyeit. Meglátjátok, hogy ezek összege mindég kilencz lesz. Ime:

$9 \times 1 = 9$	$9 + 0 = 9$
$9 \times 2 = 18$	$1 + 8 = 9$
$9 \times 3 = 27$	$2 + 7 = 9$
$9 \times 4 = 36$	$3 + 6 = 9$
$9 \times 5 = 45$	$4 + 5 = 9$
$9 \times 6 = 54$	$5 + 4 = 9$
$9 \times 7 = 63$	$6 + 3 = 9$
$9 \times 8 = 72$	$7 + 2 = 9$
$9 \times 9 = 81$	$8 + 1 = 9$
$10 \times 9 = 90$	$9 + 0 = 9$

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LXI. köt. 25-dik számában közölt kép-rejtvény megfejtése:

„Romlásnak indult hajdan erős magyar.“

Helyesen fejtették meg: Naschitz György, Csascher Mariska, Matolcsy Kálmán, Dengel Miklós, Borhy Margit, Weisz Frida és Andor, Kárpáti testv., Negro Mariska (az irásodat, bár a rond-írásnak nem vagyok barátja, mégis igen csinosnak mondhatom *F. b.*), Materny Rózsika és Mariska, Márkus János, Szvéték Ilonka, Goldfinger Elluska, Pap Lilike, Térfy Marianne, Hollós László, ifj. Metzger Ede (nevedet olvashatóan és né oda suhintva irjad! *F. b.*), Hertelendy Bandi, Kaiser Jenő, Ruhig Flóra, Csongrády Ilonka és Attila, Piso Elvira és Valika, Garai Lujza és Mariska, Kilczér Gyula, Sárffy Jolán, Klein Mariska és Imre, Weiszkopf Aranka, Elza és Lenke, Mérey Dalma, ifj. Muraközy László, Kerpely Bruno, Tomka Olga, Kövesi Jenő, Kohn Sándor, Lengyel Margit és Kálmán, Dumtsa Dömötör, Fellegi Vilmos, Bayer Antti, Lévy Lilli, Nelly Irénke, Tornóczy Katicza, Nagy Lenke,

Vicza és Ernő, Kornstein Klára, Ágfalvi Endre, Jákó Margit és Miczike, Szabó Ninuska, Vidonyi Ilonka és Sándor, Csatáry Erzsé, Schik László, Kaminszky Irén, Katicza és Böske, Schuller Lajoska, Nagy Etelka, Kószeghy Marianna, Uferbach László, Kerekes Gyurka, Majba Vilma, Révész Iluska és Bella, Medveczky Margitka, Gyurika és Sándorka, Grünberger Erzsike, Kovács Ferencz, Beke Berté és Gyula, Kempner Magda, Fáber Riza, Kazy Péter, Csépany Béla, Sinkovits Clarisse és Ilma, Schuch Ilus, Dominigg Ilonka és Ezsike, Netter István, Kónya Feri, Milutinovics Corinna, Szántó Olga és Ernő, Haggerter Jolán, Ujhelyi Gabriella, Richon Mariska, Görgey Károly, Neumann Géza, Geréb Andor, Löbl M. Ernő, Rhédey Zoltán, Háry Irén és Julia, Szinyei-Merse Jenő, Hirsch Emma.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertes lett *Kornstein Klára, Nagy-Szalontán*, kinek a jutalom-könyvet (*»A mesztiz«* és még három elbeszélés Észak- és Délamerikából, az ifjuság számára írta *Pajeken J. Frigyes*, négy színnyomatú képpel, diszkötésben) a kiadó-hivatal megküldi.

*

A *»KIS LAP«* LXI. köt. 24-dik számában közölt rejtvény megfejtését még beküldték: Fáber Riza, Bertényi Erzsike és Imre, Dominigg Ilonka és Erzsike, Löw Lenke, Milutinovics Corinna, Bontz René, Kerekes György.

— Olvassátok! —

*

Forgó bácsi tíz parancsolata.

1. Leveled papirosa sima szélü legyen és tiszta.
2. Irkából tépett papirosra levelet ne írj.
3. Levelet be ne porozz, be ne poczázz.
4. Leveleden mindig rajta legyen a kelet napja és helye.
5. Ami a szerkesztőnek szól (közlés, megfejtés, gyűjtés), azt ne küldjed a kiadó-hivatalba.
6. Ami pedig a kiadó-hivatalnak szól (előfizetés, pótló számok végetti felszólalás, bekötőtáblák, régi számok vagy kötetek megrendelése) azzal ne fordulj hozzám, a szerkesztőhöz.
7. Leveled papirosa ne legyen rikoltó színü, se illatos.
8. Csak fekete tentát használj írásra.
9. Ismeretlen s csakis családi körben járatos becéző nevet ne használj.
10. A szerkesztőségbe intézett levél állandó czime legyen: **Forgó bácsinak, a „Kis Lap“ szerkesztőjének.**

Aki e tíz parancsolat ellen vét: magára vessen, ha levelét nem veszem figyelembe, vagy ha levele más iratok közé vegyülvén, elkallódik.
F. b.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Régiéket és újakat: mindnyájatokat örvendő köszöntelek ebben az újévben!

Forgó bácsi.

*

Czenke Pista. Nagy mókázó lehet a ti Pali bácsitok, hogy azt mondja: a könyvnyomtatás fel-találója voltaképp *»Günsfleisch«* és csak később magyarította meg nevét *Gutenbergre*. Igaz a dologban annyi, hogy csakugyan *Gensfleisch* [e-vel] volt neve a jeles férfiúnak, de aki később a születése helyéről *Gutenbergnek* nevezkedett. Ügyes rajzoeszkádban örömmel tellett. — **Kovács Ferencz.** Hát ugy-e hogy szépen állított be az angyal? — **Térffy Béla.** Három hónaposka létedre hogyan üzenek neked, hogy megérts? Hát nyilván az a kedves valaki, aki a nevedben irt, el is olvassa majd ezt az én üzenetemet: amely csak annyi, hogy Isten áldjon meg téged mind a két kezével, akinek nevében kenyeret és tejet osztogatnak ki az éhező gyermekek között. — **Grünberger Erzsike.** Készülködik Roszesont Ferke is, Vad Laci is, meg a híres bandának többi érdemes tagja, hogy ebben az új esztendőben is az ő mulatságos improvizációjaikkal sorjázzanak el előttetek. Téged pedig annál szívesebben várlak, mert jele lesz annak is, hogy jobban érzed magadat. — **Mérey Dalma.** A családi körötök többi tagjától is felém irányuló érzelmek jelentése különösen jól esett szívemnek. — **G. H.** A fegyverneki 30 >édes szavú< csemete előtt legyen, kérem, átadója forró viszonzásomnak, amelynek fele (ez az igazságos arány) illeti önt, az ő lelkes tanítójukat. — **Reinitz Ernő és Lajos.** Bevált. Sorát is várja. — **Hoódy Gabi.** Oz-vel vagy c-vel írod a czirmoscicát, az mindegy. Fődollog, hogy jól legyen megírva a te kis históriád. — **Weisskopf Aranka, Elza és Lenke.** Kár hogy, jöllehet az ny volta-kép egy betű-számba megyen: annak összetettsége mégis megzavarná olvasó társaidat. Különben szabatos, csinos rimekben is pendül. — **Tandara Pál.** Amire tankönyv adja meg a választ, olyat tőlem ne kérdezz. — **Soborsinba.** Az 5 kor. eddigelé nem jött meg. — *Több levélről a jövő számban.*

Társszerkesztő **ROBOZ ANDOR.**

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut 54. sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat Budapesten.